

Tammikuu:

Oikein vai väärin (pidempi versio)

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan pitämät tuumaustuokiot ovat osa varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta. Ne perustuvat Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen ja Hämeenlinna-Vanajan evankelisluterilaisen seurakunnan väliseen yhteistyösopimukseen ja noudattavat Opetushallituksen katsomuskasvatukselle eli yleissivistävälle opetukselle antamia ohjeita. Tuumaustuokiot eivät sisällä uskonnonharjoittamista eikä niille järjestetä vaihtoehtoista toimintaa. Tuumaustuokiossa noudatetaan alla näkyvää käsikirjoitusta.

Tavoite: pohtia toisten ihmisten huomioimista sekä miettiä millainen toiminta on oikein tai väärin. Pohdimme myös, kuinka oppisimme toimimaan oikein, vaikka se ei aina ole helppoa.

Sisältö:

Tuumaustuokiolaulu: "Tuumaustuukio alkaa, poljetaan yhdessä jalkaa. Ylös alas kuljetaan, käsiä yhteen taputetaan."

Kerrotaan tarinaa ja katsotaan kuvia. Välillä pysähdytään pohtimaan, menikö asiat oikein vai jokin ehkä väärin. Kuinka pitäisi toimia tästä eteenpäin?

Osa 1.

"Oli talvinen, aurinkoinen päivä Satumetsän päiväkodissa. Simo siili oli tullut kouluun uusilla suksillaan, koska hän asui lähellä ja piti hiihtämisestä. Simo jätti suksensa päiväkodin aitaan vasten ja lähti muiden kanssa leikkimään.

Kun Olli orava näki päiväkotiin tullessaan Simon sukset, oli hän aivan innoissaan. Kenellä mahtaa olla noin hienot sukset. Hän oli toivonut juuri tuollaisia suksia. Ne olivat niin mahtavat ja Olli oli jo pitkään halunnut kokeilla tuollaisia suksia. Niinpä hän otti sukset, laittoi ne jalkaansa ja lähti hiihtelemään päiväkodin pihan laidalla olevalle ladulle.

Kun Olli oli lähtenyt hiihtämään, kertoi Simo uusista suksistaan kavereilleen ja he halusivat nähdä sukset. Kun he tulivat katsomaan suksia, ei niitä löytynytäkään. Simo oli aivan ihmeissään. Hän katseli aidan molemmin puolin ja läheisen puskan takaa, mutta suksia ei näkynyt.

Silloin Simo huomasi Ollin hiihtävän pihan laidalla, ja päätti mennä katsomaan, millaiset sukset tällä oli."

Olikohan tässä nyt mennyt jotakin pieleen?

Miltä Ollista tuntui, kun hän näki sukset?

Saiko hän ottaa ne?

Miltä Simosta tuntui, kun hän huomasi suksien kadonneen?

Entä kun hän huomasi Ollin ottaneen sukset?

Miltä Ollista tuntui, kun Simo huomasi hänen ottaneen suksensa?

Mitäköhän Simo silloin teki?

Ja mitä Olli mahtoi tehdä?

”Simo juoksi hiihtävän Ollin luo ja huomasi hänen suksensa. ”Ovatko nuo sinun suksesi?”, hän kysyi. Silloin Olli huomasi mitä oli tehnyt. Hän oli ottanut toisen sukset ilman lupaa. Eihän niin saanut tehdä. ”Eivät ne ole minun. Näin ne ja ne ovat niin upeat ja olen kovasti halunnut kokeilla tällaisia. Tein väärin, kun otin ne ilman lupaa. Ovatko ne sinun?”

Simoa harmitti, miksi Olli oli ottanut hänen suksensa? Ne olivat kyllä hänen omasta mielestäänkin hienot. Ja oli aika hienoa, että Ollikin arvosti hänen hienoja suksiaan. Nyt Olli oli jo huomannut, että oli menetellyt väärin.

”Kyllä, ne ovat minun sukseni.”

”Anteeksi Simo”, Olli sanoi. ”Sinulla on tosi hyvät sukset, en olisi saanut ottaa niitä, enkä enää toiste otakaan. Paitsi jos joskus annat luvan.”

”Saat anteeksi. Viedään ne nyt takaisin aittaa vasten. Ehkä voit joskus lainata niitä, mutta kysy ensin lupa.”

Osa 2.

Päiväkodin aikuiset jo kutsuivatkin lapsia, oli aika mennä sisäpuuhiin.

Leikkihuoneessa Liisa Lumikko leikki kavereidensa kanssa palikoilla ja rakensivat juuri hienoa linnaa.

Silloin Mari myyrä juoksi juuri ohi ja tönäisi Liisaa. Liisa horjahti ja palikkalinna kaatui.

”Miksi sinä tönäisit minua? Katso nyt, palikkalinna kaatui!” Liisa huudahti.

”En törmännyt tahallani. Me leikimme paloautoilla ja minun autoni ajoi tästä ja sillä oli kova kiire.”

Menikö tässä taas jotakin pieleen?

Miltä Liisasta mahtoi tuntua?

Mari leikki hauskaa leikkiä, miltä hänestä mahtoi tuntua?

Mitä tässä tilanteessa pitäisi tehdä?

Päiväkodin aikuinen tuli katsomaan tilannetta. Hän kertoi, että paloautojenkin piti noudattaa sääntöjä niin, että ei synny uusia vahinkoja ja tarvita lisää pelastusautoja. Paloautoille löytyi oma alue, jossa ne voivat turvallisesti ajaa. Sisällä paloautoillakin oli tietty nopeusrajoitus, mutta ulkoilun aikana Mari ja kaverit voisivat mennä kovempaa, sillä ulkona on turvallisempaa ja nopeusrajoitus on suurempi.

Mari tuli vielä Liisan luo, pyysi anteeksi ja kysyi, voisiko hän auttaa palikkalinnan korjaamisessa. Ennen ruokailuun menoa linna oli taas kunnossa ja se sai jäädä paikoilleen odottamaan seuraavaa leikkihetkeä.

Osa 3.

Liisa ja Simo istuivat vierekkäin ruokailussa. He supattivat keskenään ja päättivät tehdä kaikille muille mukavan yllätyksen.

Ruokailun päätyttyä he kiiruhtivat ensimmäisinä ja pujahtivat matkalla olevan kaapin taakse. Kun muut olivat heidän kohdallaan, he hyppäsivät kaapin takaa ja huusivat PÖÖ!

Olli säikähti kovasti ja alkoi itkeä.

Taas taisi mennä jotakin pieleen, vai menikö?

Miltä Liisasta ja Simosta tuntui, kun he valmistelivat hauskaa yllätystä?

Miltä heistä tuntui, kun Olli pelästyikin niin kovaa, että hänelle tuli paha mieli ja hän alkoi itkeä?

Mitä nyt pitäisi tehdä?

Liisa ja Simo olivat kovin pahoillaan. He lohduttivat Ollia ja kertoivat ajatelleensa, että se olisi ollut hauska juttu.

Päiväkodin aikuinenkin tuli juttelemaan lasten kanssa. He ihmettelivät, miten me pidämme erilaisista asioista. Joillekin hauska, on toisille pelottava. Sama, mikä toiselle tuntu mukavalta kutituksesta, onkin toiselle raapimista. Toiselle taputus voi tuntua lyömisenä. Lapset huomasivat, että he ovat erilaisia ja pitävät eri asioista. He päättivät, että kerrotaan jatkossa toisille mistä tykätään ja mistä ei. Ja jos jollekulle tulee paha mieli, voidaan miettiä mistä se tuli ja sopia asia.”

Meidän olisi hyvä oppia elämään niin, että emme satuta ketään, edes niin, että tulee paha mieli. Eikä meidän pitäisi ottaa toisen omaa ilman lupaa tai hajottaa mitään tahallaan.

Eli: **”Ketään ei saa satuttaa, mitään ei saa hajottaa”**. Kokeillaanpa sanoa tuo yhteen ääneen!

Lopuksi vielä laulu tai loru

Lauletaan laulu (Pieni nokipoika vaan sävelellä)

Kun saman lelun haluaa
Kuinka tulee toimia
Ketään ei saa satuttaa,
Mitään ei saa hajottaa.

Kun yhdessä me leikimme,
kuinka riidat vältämme?
Ketään ei saa satuttaa,
Mitään ei saa hajottaa.

Me oomme erilaisia,
on hyvä toista tuntea.
Ketään ei saa satuttaa,
Mitään ei saa hajottaa.

Oikean ja väärän loru kaikuna ja liikkeillä

Kun oikein osaan toimia,
on olo kevyt rauhaisa.
Autan, jaan ja kiittää voin,
näin ystävyyden esiin toin.
Kun väärin tulee tehtyä,
on mielenikin synkeä.
Minä toista satutin,
ehkä saan taas ehjäksi.
Kun löytyy oma ystävä,
on hyvää tämä elämä.
Jos väärin huomaan tehneeni,
mä pyydän sitä anteeksi.

kädet/ kämmenet eteen näyttämään “suoraa tietä”
kädet/kämmenet ristiin rinnalle
ojenna oikea käsi, ojenna vas, kämmenet yhteen eteen
Ota omat kädet käsi käteen
kädet poikittain eteen ristiin= x-kirjain
näytetään peukaloa alaspäin
edessä käsi nyrkissä osuu toiseen käteen
kädet halaa itseä
kädet heiluttaa
sydän käsistä
osoitetaan ohimoa
käsi sydämelle

Tammikuu:

Oikein vai väärin (lyhyempi versio)

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan pitämät tuumaustuokiot ovat osa varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta. Ne perustuvat Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen ja Hämeenlinna-Vanajan evankelisluterilaisen seurakunnan väliseen yhteistyösopimukseen ja noudattavat Opetushallituksen katsomuskasvatukselle eli yleissivistävälle opetukselle antamia ohjeita. Tuumaustuokiot eivät sisällä uskonnonharjoittamista eikä niille järjestetä vaihtoehtoista toimintaa. Tuumaustuokiossa noudatetaan alla näkyvää käsikirjoitusta.

Tavoite: pohtia toisten ihmisten huomioimista sekä miettiä millainen toiminta on oikein tai väärin. Pohdimme myös, kuinka oppisimme toimimaan oikein, vaikka se ei aina ole helppoa.

Sisältö:

Tuumaustuokiolaulu: "Tuumaustuokio alkaa, poljetaan yhdessä jalkaa. Ylös alas kuljetaan, käsiä yhteen taputetaan."

Kerrotaan tarinaa ja katsotaan kuvia. Välillä pysähdytään pohtimaan, menikö asiat oikein vai jokin ehkä väärin. Kuinka pitäisi toimia tästä eteenpäin?

Osa 1.

"Oli talvinen, aurinkoinen päivä Satumetsän päiväkodissa. Simo siili oli tullut kouluun uusilla suksillaan, koska hän asui lähellä ja piti hiihtämisestä. Simo jätti suksensa päiväkodin aitaa vasten ja lähti muiden kanssa leikkimään.

Kun Olli orava näki päiväkotiin tullessaan Simon sukset, oli hän aivan innoissaan. Kenellä mahtaa olla noin hienot sukset. Hän oli toivonut juuri tuollaisia suksia. Ne olivat niin mahtavat ja Olli oli jo pitkään halunnut kokeilla tuollaisia suksia. Niinpä hän otti sukset, laittoi ne jalkaansa ja lähti hiihtelemään päiväkodin pihan laidalla olevalle ladulle.

Kun Olli oli lähtenyt hiihtämään, kertoi Simo uusista suksistaan kavereilleen ja he halusivat nähdä sukset. Kun he tulivat katsomaan suksia, ei niitä löytynytäkään. Simo oli aivan ihmeissään. Hän katseli aidan molemmin puolin ja läheisen puskan takaa, mutta suksia ei näkynyt.

Silloin Simo huomasi Ollin hiihtävän pihan laidalla, ja päätti mennä katsomaan, millaiset sukset tällä oli."

Olikohan tässä nyt mennyt jotakin pieleen?

Miltä Ollista tuntui, kun hän näki sukset?

Saiko hän ottaa ne?

Miltä Simosta tuntui, kun hän huomasi suksien kadonneen?

Entä kun hän huomasi Ollin ottaneen sukset?

Miltä Ollista tuntui, kun Simo huomasi hänen ottaneen suksensa?

Mitäköhän Simo silloin teki?

Ja mitä Olli mahtoi tehdä?

”Simo juoksi hiihtävän Ollin luo ja huomasi hänen suksensa. ”Ovatko nuo sinun suksesi?”, hän kysyi. Silloin Olli huomasi mitä oli tehnyt. Hän oli ottanut toisen sukset ilman lupaa. Eihän niin saanut tehdä. ”Eivät ne ole minun. Näin ne ja ne ovat niin upeat ja olen kovasti halunnut kokeilla tällaisia. Tein väärin, kun otin ne ilman lupaa. Ovatko ne sinun?”

Simoa harmitti, miksi Olli oli ottanut hänen suksensa? Ne olivat kyllä hänen omasta mielestäänkin hienot. Ja oli aika hienoa, että Ollikin arvosti hänen hienoja suksiaan. Nyt Olli oli jo huomannut, että oli menetellyt väärin.

”Kyllä, ne ovat minun sukseni.”

”Anteeksi Simo”, Olli sanoi. ”Sinulla on tosi hyvät sukset, en olisi saanut ottaa niitä, enkä enää toiste otakaan. Paitsi jos joskus annat luvan.”

”Saat anteeksi. Viedään ne nyt takaisin aittaa vasten. Ehkä voit joskus lainata niitä, mutta kysy ensin lupa.”

Meidän olisi hyvä oppia elämään niin, ettei oteta toisen omaa ilman lupaa eikä myöskään hajoteta mitään tahallaan.

Lopuksi vielä laulu tai loru:

Lauletaan laulu (Pieni nokipoika vaan sävelellä, kaikuna)

Kun saman lelun haluaa

Kuinka tulee toimia

Ketään ei saa satuttaa,

Mitään ei saa hajottaa.

Kun yhdessä me leikimme,

kuinka riidat vältämme?

Ketään ei saa satuttaa,

Mitään ei saa hajottaa.

Me oomme erilaisia,

on hyvä toista tuntea.

Ketään ei saa satuttaa,

Mitään ei saa hajottaa.

Oikean ja väärän loru kaikuna ja liikkeillä

Kun oikein osaan toimia,

on olo kevyt rauhaista.

Autan, jaan ja kiittää voin,

näin ystävyyden esiin toin.

Kun väärin tulee tehtyä,

on mielenikin synkeä.

Minä toista satutin,

ehkä saan taas ehjäksi.

Kun löytyy oma ystävä,

on hyvää tämä elämä.

Jos väärin huomaan tehneeni,

mä pyydän sitä anteeksi.

kädet/ kämmenet eteen näyttämään ”suoraa tietä”

kädet/kämmenet ristiin rinnalle

ojenna oikea käsi, ojenna vas, kämmenet yhteen eteen

Ota omat kädet käsi käteen

kädet poikittain eteen ristiin= x-kirjain

näytetään peukaloa alaspäin

edessä käsi nyrkissä osuu toiseen käteen

kädet halaa itseä

kädet heiluttaa

sydän käsistä

osoitetaan ohimoa

käsi sydämelle

